

Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienests

Normatīvo aktu prasības evakuācijas ceļiem.

Dzintars Lagzdiņš,
Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienesta
Ugunsdrošības uzraudzības pārvaldes priekšnieks,
dzintars.lagzdins@vugd.gov.lv

20.05.2016., Rīga

Normatīvie akti

Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienests

- **Būvniecības likums.**

- Latvijas būvnormatīvs LBN 201-15 „**Būvju ugunsdrošība**” (apstiprināti ar MK 30.06.2015. noteikumiem Nr.333).
- Latvijas būvnormatīvs LBN 208-15 “**Publiskas būves**” (apstiprināti ar MK 30.06.2015. noteikumiem Nr.331).

- **Ugunsdrošības un ugunsdzēsības likums.**

- MK 17.02.2004. noteikumi Nr.82 „**Ugunsdrošības noteikumi**”.
 - Latvijas standarts LVS 446 „Ugunsdrošībai un civilajai aizsardzībai lietojamās drošības zīmes un signālkārtojums”.

LBN 201-15

„Būvju ugunsdrošība”

- Būvnormatīvs nosaka minimālās ugunsdrošības prasības, kādas ievēro, projektējot un būvējot jaunas būves, veicot esošu būvju pārbūvi, atjaunošanu, restaurāciju, novietošanu un lietošanas veida maiņu. (piemērojamo standartu saraksts)
- Termins:
 - **aizsargāts evakuācijas ceļš** – cilvēku evakuācijai paredzēta ugunsdroši atdalīta telpa, kuras ugunsslodze ir mazāka par 25 MJ/m^2 ;
 - atklātas kāpnes – būves iekšējas kāpnes, kas no būves būvapjoma nav atdalītas ar ugunsdrošām norobežojošām konstrukcijām;
 - ārējās evakuācijas kāpnes – ar ugunsdrošām būvkonstrukcijām atdalītas kāpnes ārpus būves vai atklātā vidē;
 - dūmaizsargāta kāpņu telpa – uguns aizsargāta kāpņu telpa, kurā nepieļauj piedūmošanās iespēju;
 - **evakuācija** – organizēta cilvēku pārvietošanās uz drošu vietu ārpus būves zemes virsmas līmenī vai ugunsdrošības nodalījumu ugunsgrēka vai citu briesmu gadījumā;

LBN 201-15

„Būvju ugunsdrošība”

- **evakuācijas ceļa garums** – attālums no būves daļas vai ugunsdrošības nodalījuma vistālākās vietas pa visīsāko iespējamo evakuācijas ceļu līdz tuvākajai evakuācijas izejai;
- **evakuācijas ceļš** – drošs un viegli atrodams kustības ceļš, kas sākas jebkurā būves punktā un ved uz evakuācijas izeju;
- **evakuācijas izeja** – izeja no būves vai ugunsdrošības nodalījuma daļām, pa kuru var nokļūt ārpus būves zemes virsmas līmenī;
- uguns aizsargāta kāpņu telpa – ar ugunsdrošām konstrukcijām no citām telpām nodalīta kāpņu telpa bez ugunsslodzes, kurai ir tieša izeja uz āru zemes virsmas līmenī vai caur ugunsdrošības priekštelpu.

LBN 201-15

„Būvju ugunsdrošība”

Evakuācijas ceļi un izejas (5.nodaļa)

- Evakuācijas ceļus un evakuācijas izejas ierīko cilvēku evakuācijai no būvēm un telpām ugunsgrēka un citu briesmu vai draudu gadījumā.
- Evakuācijas ceļam ir izvirzītas šādas prasības:
 - tas ir viegli atrodams;
 - tā sienu un griestu apdare un grīdas segums nedrīkst apdraudēt lietotāju drošību evakuācijas laikā;
 - to neaizsedz priekšmeti un ierīces, kas apdraud lietotāju drošību evakuācijas laikā;
 - III lietošanas veida* būvēs tas veidots kā gaitenis, kas atbilst vides pieejamības prasībām.

* – publiskas būves, kas tiek izmantotas visu diennakti un kurās uzturas aprūpējami vai izolējami lietotāji, tai skaitā slimnīcas, pansionāti, aprūpes ēkas, bērnunami, dzemdību nami, sociālās rehabilitācijas centri, būves, kurās izmitinātas personas, kurām kompetentas institūcijas ir ierobežojošas pārvietošanās brīvību

LBN 201-15

„Būvju ugunsdrošība”

Evakuācijas ceļi un izejas (5.nodaļa)

- Ja evakuācijas ceļos grīdas līmeņu starpība pārsniedz 20 mm, bet ugunsdrošo durvju sliekšņiem – 25 mm, grīdas līmeņa izmaiņas vietās izbūvē slīpni (pandusu), kura slīpums nav lielāks par 1:12, vai vismaz trīs pakāpienus, kuru ģeometrija atbilst attiecīgās būves projektēšanu reglamentējošo būvnormatīvu prasībām. Ja telpu grīdas līmeņu starpība vertikālajā projekcijā ir lielāka par 0,45 m, kāpnes vai pandusu aprīko ar margām.
- Visu ugunsnoturības pakāpju būvju (izņemot U3 ugunsnoturības pakāpes būves):
 - uguns aizsargātās kāpņu telpās un aizsargātos evakuācijas ceļos sienu un griestu apdares būvizstrādājumu ugunsreakcijas klase ir vismaz A2-s1, d0 un grīdu būvizstrādājumu ugunsreakcijas klase ir vismaz B_{FL} ;
 - vestibilos, ātrijos, hallēs un foajē sienu un griestu būvizstrādājumu ugunsreakcijas klase ir vismaz Bs1, d0 un grīdu būvizstrādājumu ugunsreakcijas klase ir vismaz D_{FL} .

LBN 201-15

„Būvju ugunsdrošība”

Evakuācijas izejas (5.1.apakšnodaļa)

- Evakuācijas izejām jābūt viegli un bez piepūles atveramām no iekšpuses, tai skaitā personām ar īpašām vajadzībām.
- Evakuācijas izejas nodrošina evakuējamo cilvēku drošu izklūšanu no būves un tās telpām tieši uz āru zemes virsmas līmenī vai:
 - pa kāpņu telpu;
 - pa atklātām kāpnēm;
 - pa aizsargātu evakuācijas ceļu;
 - pa aizsargātu evakuācijas ceļu un kāpņu telpu;
 - pa aizsargātu evakuācijas ceļu un atklātām kāpnēm;
 - caur citu ugunsdrošības nodalījumu.

Evakuācijas ceļa max garums

Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienests

Nr. p.k.	Būves lietošanas veids	Maksimālais attālums līdz tuvākajai evakuācijas izejai (m)	Maksimālais attālums starp evakuācijas izejām
1.	I lietošanas veids:		
1.1.	viena evakuācijas izeja	30	-
1.2.	divas vai vairākas evakuācijas izejas	45	90
2.	II lietošanas veids	30	60
3.	III lietošanas veids	30	60
4.	IV lietošanas veids:		
4.1.	tirdzniecības telpas	45	90
4.2.	izklaides un publisko pasākumu telpas	45	90
4.3.	citu IV lietošanas veidu būvēs	45	90
4.4.	IVa lietošanas veids	30	60
5.	V lietošanas veids	45	90
6.	VI un VII lietošanas veids*	90	180

*VI un VII lietošanas veida būvēs ar sprādzienbīstamību vai ugunsslodzi virs 1200 MJ/m² maksimālo attālumu līdz evakuācijas izejai samazināt uz pusi.

LBN 201-15

„Būvju ugunsdrošība”

Evakuācijas izejas (5.1.apakšnodaļa)

- No būves, tās ugunsdrošības nodalījumiem un būves stāviem, kur pastāvīgi uzturas būves lietotāji, jānodrošina iespēja evakuēties vismaz pa divām atsevišķām un dažādās vietās izvietotām evakuācijas izejām, izņemot:
 - I lietošanas veida būvēs, kurās augstākā stāva grīdas līmenis nav augstāks par 8 metriem;
 - I lietošanas veida būvēs, kurās augstākā stāva grīdas līmenis nav augstāks par 28 metriem, ja evakuācija paredzēta tikai no dzīvokļiem caur uguns aizsargātu kāpņu telpu un katrā dzīvoklī ir atverama aila;
 - I lietošanas veida būvēs, kurās augstākā stāva grīdas līmenis nav augstāks par 75 metriem, ja evakuācija paredzēta caur 1.veida dūma aizsargātu kāpņu telpu, kopējā dzīvokļu platība vienā stāvā nav lielāka par 500 m² un stāvos nav iebūvētas citu lietošanas veidu telpas, kas nav saistītas ar būves ekspluatācijas nodrošināšanu;

LBN 201-15

„Būvju ugunsdrošība”

Izņemot (turpinājums):

- V, VI un VII lietošanas veida būvēs, kurās augstākā stāva grīdas līmenis nav augstāks par 28 metriem, evakuācijas ceļa garums nepārsniedz 30 metrus, stāvā paredzēts uzturēties ne vairāk par 50 lietotājiem un katrā lietošanas veida telpu grupā vai stāvā ir atverama aila;
- II, III un IVa lietošanas veida būvēs, kurās paredzēts uzturēties ne vairāk par 50 lietotājiem un katrā stāvā ir atverama aila;
- būvēs, kurās augstākā stāva grīdas līmenis nav augstāks par 28 metriem, ja evakuācija paredzēta caur dūmaizsargātu kāpņu telpu un evakuācijas ceļa garums nepārsniedz 30 metrus;
- atklātās būvēs.

LBN 201-15

„Būvju ugunsdrošība”

- No atsevišķas telpas var paredzēt vienu evakuācijas izeju, ja evakuācijas ceļa garums no telpas vistālākā punkta nepārsniedz 30 metrus. No telpām vai stāviem, kuros uzturas vairāk par 500 lietotājiem, izbūvē vismaz trīs evakuācijas izejas, bet no telpām vai stāviem, kuros uzturas vairāk par 1000 lietotājiem, – vismaz četras evakuācijas izejas.
- Evakuācijai nav atļauts izmantot liftus un tiem analogas iekārtas.
- Evakuāciju nav atļauts paredzēt caur ugunsdroši atdalītām tehniskajām telpām un telpām, kurās ir sprādzienbīstama vide.
- I-V lietošanas veida būvēm evakuāciju nav atļauts paredzēt caur VI un VII lietošanas veida būvēm un telpām.

Evakuācijas ceļa gabarīti

Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienests

- Evakuācijas ceļa minimālais platums ir vismaz 1,20 metru, bet ārstniecības un aprūpes iestādēs – vismaz 1,80 metru. Evakuācijas ceļa platumu atļauts samazināt līdz vienam metram, ja tas paredzēts līdz 50 evakuējamiem.
- Ja evakuējamo skaits no telpas vai no vienā stāvā izvietotām telpām pārsniedz 250 lietotājus, evakuācijas ceļa summāro platumu katriem nākamajiem 100 lietotājiem palielina par 50 cm.
- Evakuācijas ceļa brīvais augstums ir vismaz divi metri, un šajā augstumā nav pieļaujami nekādi šķēršļi. Evakuācijas ceļa augstums pagrabstāvos, kuros paredzēts uzturēties ne vairāk par pieciem lietotājiem, ir vismaz 1,90 metri.

Evakuācijas ceļa gabarīti

Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienests

- Aprēķinot evakuācijas ceļa platumu, ņem vērā durvju vērtnu platumu, kuras veras no telpām uz evakuācijas ceļa pusi un var traucēt evakuācijas ceļa lietošanu, samazinot normatīvo evakuācijas ceļa platumu. Šādā gadījumā gaiteņa aprēķina platumu evakuācijas ceļa platuma aprēķinā samazina par:
 - pusi no durvju vērtnes platuma, ja durvis izvietotas gaiteņa vienā pusē;
 - durvju vērtnes platumu, ja durvis izvietotas abās gaiteņa pusēs posmā, kas ir īsāks par divkārtotu gaiteņa platumu.

Durvis

Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienests

- Evakuācijas izejās durvis:
 - atveras evakuācijas virzienā, izņemot durvis būvēs, to daļās vai telpās, kurās lietotāju skaits ir mazāks par 25, vai durvis, kas ved uz citu ugunsdrošības nodalījumu (veras no tās puses, kurā ir vairāk lietotāju);
 - netraucē lietotājiem ar kustību traucējumiem izmantot attiecīgos pārvietošanās līdzekļus;
 - ugunsgrēka gadījumā ir atveramas bez atslēgas vai citiem palīg līdzekļiem (arī bez elektroniskās atslēgas), izņemot durvis, kuras atdala kāpņu telpas no dzīvokļiem;
 - ir aprīkotas ar paš aizvēršanas mehānismu, izņemot dzīvokļu durvis.

Durvju izmēri

Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienests

- Durvju brīvais augstums evakuācijas ceļos un izejās ir vismaz divi metri. To durvju un eju augstumu, kas ved laukā no tehniskā stāva, kurā paredzēts uzturēties ne vairāk par pieciem lietotājiem, atļauts samazināt līdz 1,9 metriem, bet durvis izejām uz bēniņiem vai jumtu – līdz 1,5 metriem. Durvju brīvais platums ir vismaz 0,9 metri.

Evakuācijas avārijapgaisme un apzīmējumi

- Evakuācijas avārijapgaisme ir avārijapgaismes daļa, kas nodrošina apgaismojumu cilvēku evakuācijas laikā, ja nedarbojas pamatapgaisme.
- Evakuācijas avārijapgaismi ierīko:
 - būvēs, kuru augstākā stāva grīdas līmeņa atzīme pārsniedz 28 metrus, – aizsargātos evakuācijas ceļos;
 - evakuācijas ceļos, tai skaitā aizsargātos evakuācijas ceļos, ja evakuējamo skaits ir 50 cilvēku un vairāk;
 - II, III, IV, IVa un V lietošanas veida būvēs vai telpās, ja tajās vienlaikus atrodas vairāk par 100 cilvēkiem.
- Evakuācijas izejas, kas paredzētas vismaz 50 cilvēku evakuācijai, aprīko ar izgaismotiem evakuācijas izejas norādītājiem.
- Evakuācijas apgaismes tīkli un izgaismotie evakuācijas izejas norādītāji ir pieslēgti diviem neatkarīgiem elektroapgādes avotiem.

Ugunsdrošības un ugunsdzēsības likums

- Nosaka atbildību un pienākumus ugunsdrošības jomā
- Valsts ugunsdrošības uzraudzību
- Objektu darbības apturēšanu

Deleģē MK noteikt prasības, kas fiziskajām un juridiskajām personām jāievēro, lai novērstu un sekmīgi dzēstu ugunsgrēkus, kā arī mazinātu to sekas, neatkarīgi no objekta īpašuma formas un atrašanās vietas (Ugunsdrošības noteikumi).

Pienākumi

- Ēkas, būves, to daļu vai zemesgabala īpašniekam (valdītājam), pārvaldniekam, nomniekam vai citam lietotājam, kas saskaņā ar līgumu ir atbildīgs par ugunsdrošību objektā, ir šādi pienākumi:
 - nodrošināt normatīvajos aktos noteikto ugunsdrošības prasību ievērošanu;
 - nodrošināt iespēju veikt valsts ugunsdrošības uzraudzību;
 - sniegt ar ugunsdrošības jautājumiem saistīto informāciju, ja amatpersona ar speciālo dienesta pakāpi to pieprasa;
 - veikt uguns aizsardzības sistēmu darbības pārbaudi, ja amatpersona ar speciālo dienesta pakāpi to pieprasa;
 - ugunsgrēka gadījumā pildīt ugunsdrošības, ugunsdzēsības un glābšanas dienestu amatpersonu norādījumus.

Ugunsdrošības noteikumi

Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienests

- Ēkām, kurās vienlaikus var uzturēties vairāk par 50 cilvēkiem (izņemot dzīvojamās mājas), izstrādā cilvēku evakuācijas plānus atbilstoši standarta LVS 446 prasībām.
- Telpās, kurās notiek publiskie pasākumi, cilvēku skaits nedrīkst pārsniegt maksimāli pieļaujamo skaitu, ievērojot, ka minimālā platība vienam cilvēkam ir 1,35 m².
- Ja evakuācijas ceļi **neatbilst būvnormatīvu prasībām**, ierobežo cilvēku skaitu, kuri vienlaikus uzturas ēkā vai telpā.
- Grīdas segumu evakuācijas ceļos piestiprina, lai netraucētu cilvēku evakuāciju.
- Durvis evakuācijas ceļos ir viegli atveramas no telpas iekšpuses bez atslēgas un apzīmētas ar attiecīgām drošības zīmēm.

Ugunsdrošības noteikumi

Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienests

- Evakuācijas ceļus apzīmē atbilstoši standarta LVS 446 un citu darba aizsardzību regulējošo normatīvo aktu prasībām.

Evakuācijas ceļu zīmes

5.1. Virziens uz evakuācijas izeju	5.2. Virziens uz evakuācijas izeju	5.3. Virziens uz evakuācijas izeju	5.4. Virziens uz evakuācijas izeju
5.5. Virziens uz evakuācijas izeju	5.6. Virziens uz evakuācijas izeju	5.7. Virziens uz evakuācijas izeju	5.8. Evakuācijas izeja
5.9. Virziens uz evakuācijas izeju cilvēkiem ar kustību traucējumiem	5.10. Atvērt stumjot		

Evakuācijas ceļos aizliegts

Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienests

- pārbūvēt evakuācijas ceļus vai mainīt durvju vēršanās virzienu, neievērojot būvnormatīvu prasības;
- iebūvēt turniketis, bīdāmās, paceļamās durvis vai virpuļdurvis, ja tās nav aprīkotās ar ierīcēm manuālai atvēršanai vai ierīcēm, kas nodrošina automātisku atvēršanu un nobloķēšanu atvērtā stāvoklī;
- nepiedūmojamās kāpņu telpās iestiklot atklātās zonas;
- novietot priekšmetus, mēbeles un iekārtas, ja tās samazina būvnormatīvos noteikto evakuācijas ceļu platumu;
- cilvēku evakuācijai paredzētās ārējās durvis aprīkot ar aizdariem un aizbīdņiem, ko nav iespējams atvērt no iekšpuses;
- ierīkot noliktavas un pieliekamos, kā arī glabāt dažādus materiālus kāpņu telpās;
- aizkraut ar mēbelēm, iekārtām un priekšmetiem evakuācijai paredzētās durvis un lūkas uz balkoniem vai lodžijām, kā arī pārejas uz blakus sekcijām un izejas uz ārējām evakuācijas kāpnēm.

Ugunsdrošības noteikumi

Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienests

- Ierīces, kas paredzētas ciešai durvju aizvēršanai kāpņu telpās, gaitēnos, vējtveros, vestibilos, hallēs un citās vietās, lai nepieļautu dūmu un citu degšanas produktu izplatīšanos ugunsgrēka gadījumā, uztur darba kārtībā.

LVS 446

Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienests

Ugunsdrošībai un civilajai aizsardzībai lietojamās drošības zīmes un signālkārtojums.

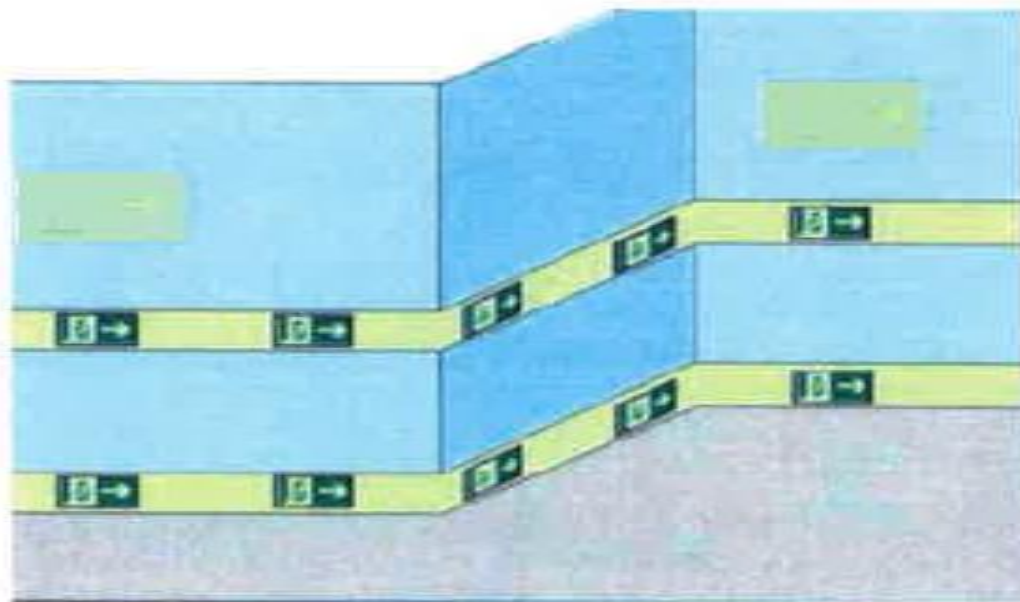
- Zīmes iedala patstāvīgās un īpašiem gadījumiem paredzētās.
 - Patstāvīgi evakuācijas nodrošināšanai lieto evakuācijas izeju, maršrutu un glābšanās papildizeju zīmes.
 - Īpašos gadījumos lieto izgaismotu zīmi, akustikas signālu vai vārdisku saziņu, ja nepieciešams informēt par bīstamību un risku, dot norādījumus konkrētai darbībai, kā arī evakuācijas gadījumos.
- Evakuācijas izeju maršrutu un glābšanās papildizeju zīmēm jābūt nodrošinātam ar iekšējo apgaismojumu no patstāvīga un autonoma vai avārijas apgaismojuma elektroenerģijas avota.
- Signālkārtojuma joslām evakuācijas izejām, glābšanās papildizejām lieto ilgi luminiscējošus izstrādājumus.

LVS 446

- Evakuācijas maršrutus telpās apzīmē ar ilgi luminiscējošām, skaidri redzamām nepārtrauktām baltām vai dzeltenām signālkrāsojuma joslām.

- Pastāvot bīstamībai, ka cilvēki elektroenerģijas pārtraukuma gadījumā vai sadūmotā vidē zaudē orientēšanās spēju vai nevar atrast evakuācijas izejas, maršrutus un glābšanas papildizejas, jāparedz grīdai pietuvinātas evakuācijas vadības sistēmas

Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienests

Paldies par uzmanību

Dzintars Lagzdiņš,

Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienesta

Ugunsdrošības uzraudzības pārvaldes priekšnieks,

e-pasts: dzintars.lagzdins@vugd.gov.lv

22.04.2016, Rīga